

استنکون شمس
تاریخ
ایران

۹۹

۱۰۵۷۳۴

۱۰۵۷۳۴

دانشگاه پشاور

تحصیلات تکمیلی

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته الهیات فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان:

بررسی فقهی - حقوقی مجازات اعدام و حبس در

جرائم مواد مخدر

استاد راهنما:

دکتر اکبر احمد پور

استاد مشاور:

دکتر نادر مختاری

کتابخانه اطلاعات مرکز ملی پژوهش
تعمیر مرکز

تحقیق و نگارش

علی عابدی

۱۳۸۷ / ۹ / ۲۲

تاریخ ارائه: ۸۷/۴/۱۰

۱۰۵۷۳۷

بسمه تعالی

این پایان نامه با عنوان تبیین فقهی - حقوقی مجازات اعدام و حبس در جرائم مواد مخدر قسمتی از برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد الهیات فقه و مبانئ حقوق اسلامی توسط دانشجو علی عابدی تحت راهنمایی استاد پایان نامه دکتر اکبر احمد پور تهیه شده است. استفاده از مطالب آن به منظور اهداف آموزشی با ذکر مرجع و اطلاع کتبی به حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان مجاز می باشد.

علی عابدی

این پایان نامه ..... واحد درسی شناخته می شود و در تاریخ ..... (۱۴۰۱/۰۷/۰۱) توسط هیئت داوران بررسی و درجه بسیار خوب به آن تعلق گرفت.

نام و نام خانوادگی	امضاء	تاریخ
استاد راهنما:	دکتر اکبر احمد پور	
استاد راهنما:	-----	
استاد مشاور:	دکتر نادر مختاری	
داور ۱:	دکتر امیر حمزه سالارزائی	
داور ۲:	حجت الاسلام و المسلمین دکتر عباسعلی سلیمانی	
نماینده تحصیلات تکمیلی:	دکتر رضا مهرآفرین	

دانشگاه بلوچستان

تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب علی عابدی تأیید می‌کنم که مطالب مندرج در این پایان‌نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشته از آن استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع گردیده است. این پایان‌نامه پیش از این برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است.

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان می‌باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو: علی عابدی

امضاء

تقدیم به

سرچشمه وجودم ، پدر مهربان و همیشه استوارم

تکیه گاه تنهایی ها و ناتوانی هایم، مادرم

و

همراه همیشگی برای ادامه دادن، همسرم

تشکر و قدردانی :

بنده خود را موظف می دانم از حسن مساعدت و راهنمایی استاد ارجمند جناب آقای دکتر احمدپور که با رهنمودهای بسیار خوبشان بر غنای علمی تحقیق افزوده اند کمال تشکر و قدر دانی خویش را اعلام نمایم همچنین از استاد گرانقدر جناب دکتر مختاری که در تدوین و تنظیم پایان نامه راهنمایی و ارشاد فرمودند صمیمانه سپاسگزارم و اظهار ارادت مخلصانه را به حضور این استاد ارجمند تقدیم می دارم .
از خداوند تبارک و تعالی مسئلت دارم که همواره وجود شریفشان منشأ اثر خیر و برکت باشد

چکیده:

در باره مواد مخدر ، یکی از مجازات‌هایی که مطرح می شود ، مجازات اعدام می باشد . اکثر فقها بر این باورند که هیچ مبنای شرعی در کتاب و سنت در این باره وجود ندارد . این عده از فقها در توجیه مجازات اعدام در قبال مرتکبین جرائم مخلواد مخدر به مواردی از قبیل محاربه ، افساد فی الارض ، تعزیر و مجازات‌های بازدارنده استناد می کنند. عده اندکی هم از فقها مخالف مجازات اعدام می باشند و بر این باورند که در مبنای شرعی شبهه وجود دارد و «الحدود تدرا بالشبهات» ولی امروزه نظر اکثر اجرا می شود .

کلمات کلیدی : مواد مخدر ، جرائم مواد مخدر ، مجازات ، اعدام ، مبنای شرعی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	چکیده
	مقدمه
۱.....	فصل اول- آشنایی با جرائم مواد مخدر و بررسی واکنش های شدید در قبال آن.....
۲.....	۲- مبحث اول : آشنایی با جرائم مواد مخدر و علل آن .....
۳.....	۳- گفتار اول : انواع مواد مخدر و داروهای روان گردان .....
۶.....	۴- گفتار دوم : اقسام جرائم مواد مخدر .....
۱۰.....	۵- گفتار سوم : علل گرایش به مخدر .....
۱۳.....	۶- گفتار چهارم : آثار سوء گرایش به مواد مخدر و داروهای روان گردان .....
۱۶.....	۷- مبحث دوم : بررسی واکنش شدید در قبال جرائم مواد مخدر .....
۱۷.....	۸- گفتار اول : مجازات اعدام در جرائم مواد مخدر .....
۲۰.....	۹- گفتار دوم : مجازات حبس ابد و طولیل المدت .....
۲۱.....	۱۰- گفتار سوم : سایر مجازاتهای شدید .....
۲۴.....	۱۱- گفتار چهارم : مرجع رسیدگی به جرائم مواد مخدر .....
۲۹.....	فصل دوم- مبانی فقهی کیفر اعدام در قبال جرائم مواد مخدر .....
۳۰.....	۱۲- مبحث اول : تبیین و تشریح مبانی فقهی .....
۳۰.....	۱۴- گفتار اول : کتاب و سنت .....
۳۳.....	۱۵- گفتار دوم : آراء فقهای معاصر در مورد مجازات اعدام در جرائم مواد مخدر .....
۴۱.....	۱۶- مبحث دوم : بررسی مبنای مجازات اعدام در قبال جرائم مواد مخدر .....
۴۲.....	۱۷- گفتار اول : افساد فی الارض .....
۵۳.....	۱۸- گفتار دوم : محاربه .....
۵۹.....	۱۹- گفتار سوم : تعزیرات .....
۶۳.....	۲۰- گفتار چهارم : مجازاتهای با زدارنده .....

فصل سوم - مجازات اعدام در قبال جرائم مواد مخدر در حقوق موضوعه و	۷۰
۲۲ - مبحث اول : تطورات قانونی راجع به مجازات اعدام در قبال جرائم مواد مخدر	۷۱
۲۳ - گفتار اول : اعدام در قوانین قبل از انقلاب اسلامی	۷۱
۲۴ - گفتار دوم : اعدام در قوانین بعد از انقلاب اسلامی	۸۰
۲۵ - مبحث دوم : ارزیابی مجازات اعدام در قبال جرائم مواد مخدر	۸۴
۲۶ - گفتار اول : ادله موافقان اعمال مجازات اعدام در جرائم مواد مخدر	۸۴
۲۷ - گفتار دوم : ادله مخالفان اعمال مجازات اعدام در جرائم مواد مخدر	۸۹
۲۸ - گفتار سوم : نقش کیفر اعدام در جرایم مواد مخدر بر همکاری های بین المللی	۱۰۹
۲۹ - مبحث سوم : بررسی کاربرد مجازات اعدام در قبال جرائم مواد مخدر	۱۱۷
۳۰ - گفتار اول : مصاحبه با خانواده معدومین ، عده ای از وکلای	۱۱۸
۳۱ - گفتار دوم : ارزیابی و تحلیل آمار میانگین تهیه شده از معدومین مواد مخدر تهران	۱۲۴
فصل چهارم - نتیجه گیری و پیشنهادات	۱۳۵
۳۲ - نتیجه گیری	۱۳۶
۳۳ - پیشنهادات	۱۳۸
۳۴ - منابع و مأخذ	۱۴۲

آنچه که مسلم است ضمانت اجراها می بایستی با توجه به درجه و اهمیت و شدت و میزان اخلال در نظم عمومی و خسارات وارده بر مجنی علیهم، لحاظ و معین شوند. به عبارت دیگر در اساس این پیامدها مجازاتی نیز که بتواند به نحوی این پیامدها را کاهش و یا در بعضی از موارد از بین ببرد، مشخص نماید. اما نکته حایز اهمیت این است که اگرچه هر جرمی دارای پیامدهایی در جامعه می باشد و آثاری را به دنبال دارد، از جمله: آثار نامطلوب فرهنگی، انسانی، اجتماعی، اقتصادی، خانوادگی، ملی و... اما این که ممکن است، که اعمال مجازاتها نیز خود دارای آثار و پیامدهایی چه به صورت مثبت یا منفی باشند نیز می بایستی در نظر گرفته شود.

ب) اهمیت و ضرورت:

افزایش جرائم یکی از مشکلات مهم در جامعه به شمار می رود و دسیسه های استکبار جهانی همواره برای افراد جامعه به خصوص قشر جوان انحراف ساز است. با وجود اقدامات مفیدی که در جهت مبارزه با جرایم صورت گرفته و با توجه به تشدید قوانین و مجازات های مختلفی که برای این جرایم در نظر گرفته شده است، هنوز هم ریشه این معضلات باقی است. با اجرای قوانین تشدید مجازات برای قاچاقچیان سابقه دار و حرفه ای انتظار می رفت که بتوان تا حدودی ریشه این انحراف را خشکاند. بدین منظور مجازات اعدام و حبسهای طولانی برای مجرمین با سابقه به عنوان یک مجازات بازدارنده و پیامدهای مثبت و منفی را توأمأ برای جامعه و خانواده این قبیل افراد به دنبال داشته است، بنابراین در این تحقیق سعی می شود تا حد امکان با ارائه نظریات و آمارهای مختلف در این خصوص به تبیین مجازات اعدام در قبال مرتکبین جرائم مواد مخدر و پیامدهای آن پرداخت.

هر چند در بررسی های مقدماتی منابع، به تحقیقات مختلفی در این زمینه دست یافته ایم اما به نظر می آید که در این زمینه نیاز به تحقیق علمی بیشتر وجود دارد.

ج) اهداف و سؤالات:

بدون تردید در هر نظام قضایی برای اجرای انواع مجازاتها اهداف و پیامدهایی مرتب می باشد که بعضاً این اهداف در تمام جوامع یکسان و مشابه می باشد. از عمده ترین اهداف اجرای مجازات پیشگیری از ارتکاب جرم مجدد توسط مجرمین و آموزش و عبرت آموزی سایر افراد جامعه، در واقع پیشگیری و مصونیت جامعه از شیوع

ارتکاب جرم بوده و مجازات اعدام که شدیدترین انواع مجازات‌ها تلقی می‌گردد، با نیل به اهداف فوق و سایر اهداف قضایی در بیشتر کشورهای جهان به مورد اجرا گذاشته می‌شد. امروزه با توجه به عوارض و پیامدهای این نوع مجازات در برخی از جوامع اجرای آن لغو گردیده و در برخی از جوامع اجرای آن لغو گردیده و در برخی از جوامع دیگر به شکل‌های مختلف درباره مجرمین خاص اجرا می‌گردد.

از آنجایی که تأثیرات مثبت و منفی مجازات اعدام در جرائم مختلف هنوز به شکل علمی مورد بررسی قرار نگرفته و با عنایت به ضرورت آگاهی از پیامدهای آن بر خانواده این افراد و جامعه، اجرای تحقیق حاضر می‌تواند پاسخگوی ابهامات حاضر باشد.

۱- آیا مجازات اعدام در قبال مرتکبین جرائم مواد مخدر دارای مبانی فقهی بوده و به استناد قانون مجازات‌های اسلامی مصداق «حد» یا «تعزیر» و یا «مجازات‌های بازدارنده» می‌باشد؟

۲- آیا اعمال مجازات اعدام و سایر مجازات‌های شدید بر مرتکبین مواد مخدر تأثیری بر میزان ارتکاب جرائم مواد مخدر دارد؟

۳- آیا بین اعدام قاچاقچیان مواد مخدر، تجری سایر افراد، بزهکاری خانواده آنها، استانها و مناطق مختلف کشور رابطه وجود دارد؟

۴- اکثر معدومین و قاچاقچیان مواد مخدر چه کسانی هستند؟

۵- مجازات اعدام چه پیامدهایی (مثبت و منفی) را به دنبال دارد؟

۶- مجازات اعدام در جرائم مواد مخدر باید در مورد چه افرادی قابلیت اعمال داشته باشد؟

(د) فرضیات:

۱- مجازات اعدام در قبال مرتکبین جرائم مواد مخدر از نوع مجازات‌های حکومتی می‌باشد.

۲- کارایی مجازات اعدام در زمینه کاهش جرائم مواد مخدر در سطح پایینی بوده است.

۳- بین اعدام قاچاقچیان، بزهکاری خانواده آنها، استانها و مناطق کشور رابطه وجود دارد.

۴- اکثر معدومین جرائم مخدر از عوامل مخدر از عوامل اصلی نبوده و متعلق به طبقه مستضعف فکری و اقتصادی جامعه بوده‌اند.

۵- مجازات اعدام حیثیت و اعتبار بین المللی کشور را مخدوش ساخته است.

۶- مجازات اعدام در قبال قاچاقچیان مسلح، باندها و شبکه های تهیه و توزیع مواد مخدر قابلیت اجرا دارد.

(و) تقسیم مطالب:

در این تحقیق مطالب مورد بحث را با توجه به موضوع پایان نامه به سه فصل تقسیم نموده ایم:

فصل اول: آشنایی با جرائم مواد مخدر و بررسی واکنشهای شدید در قبال آن.

فصل دوم: مبانی فقهی کیفر اعدام در قبال جرائم مواد مخدر.

فصل سوم: مجازات اعدام در قبال جرائم مواد مخدر در حقوق موضوعه و بررسی آثار آن.

مبحث اول: آشنایی با جرائم مواد مخدر و علل آن

گفتار اول: انواع مواد مخدر و داروهای روان گردان

گفتار دوم: اقسام جرائم مواد مخدر

گفتار سوم: علل گرایش به مواد مخدر

گفتار چهارم: آثار سوء گرایش به مواد مخدر و داروهای روان گردان

علامت اختصاری

ستاد مبارزه با مواد مخدر	۱- س.م.م.م
قانون مبارزه با مواد مخدر	۲- ق.م.م.م
قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر	۳- ق.۱.ق.م.م.م
قانون اساسی	۴- ق.۱
قانون مجازات اسلامی	۵- ق.م.۱
قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب	۶- ق.ت.د.ع.۱
رجوع کنید	۷- ر.ک

فصل اول

آشنایی با جرائم مواد مخدر و بررسی واکنش

های شدید در قبال آن

استفاده از مواد افیونی و آشنایی با آن در تاریخ بشری دارای سابقه ای قدیمی بوده. به طوری که همواره در التیام دردها به شکل‌های گوناگون این مواد استفاده قرار می‌داده است در عصر حاضر مواد مخدر و اعتیاد یکی از مهمترین معضلات است که جامعه جهانی را تهدید می‌نماید. عواقب زیبا نبار ناشی از مصرف مواد افیونی و اعتیاد به آن در دهه های اخیر دولت مردان را بر آن داشته که در جهت مقابله با آن تمامی سعی و تلاش خود را به منظور ریشه کن نموده آن و یا لاقط کاهش عرضه و تقاضا (قاچاق و اعتیاد) معطوف داشته و هر چند گاهی جامعه جهانی نیز با بر پائی نشست‌ها، گردهمایی‌ها و تصویب موافقت نامه‌ها اراده خود را در نیل به این مقصود به مرحله ظهور رسانیده و با ارائه اصول راهبردی به کشورهای عضو، در جهت مبارزه با پدیده شوم اعتیاد گام بر میدارند در این فصل، ابتدا به تبیین و تشریح جرائم و سپس به بررسی واکنشهای شدید در قبال مرتکبین آن می‌پردازیم:

مبحث اول: آشنایی با جرائم مواد مخدر

جرائم مواد مخدر از جمله جرائم سازمان یافته است که درارای ابعاد بین المللی می‌باشند. جرائم مواد مخدر و قاچاق این مواد، از یک طرف، در نظام اقتصادی کشورها اختلالات شدید ایجاد نموده و از طرف دیگر، اعتیاد به مواد مخدر، تبعات سوء بهداشتی را در پی خواهد داشت برخی از نویسندگان مصرف مواد مخدر را در ردیف جرائم بدون قربانی دانسته اند، اما بزه دیدگان اعتیاد در دو طبقه بزه دیدگان مستقیم و محسوس و بزه دیدگان غیر مستقیم و نامحسوس قرار دارند بزه دیدگان مستقیم اعتیاد، در وهله نخست شخص معتاد و در درجه دوم خانواده او می‌باشند. بزه دیدگان غیرمستقیم نیز کانون خانوادگی ملی یعنی کشور، در تمام ابعاد اقتصادی، فرهنگی و امنیتی می‌باشد. (توجهی، ۱۳۷۹، مقاله)

در سایر جرائم مواد مخدر بزه دیده وجود ندارد، یعنی خریدار و فروشنده هر دو مجرم بوده و نفع آنان در این است که اقدام خود را اعلام نکنند، در نتیجه آمار سیاه را بالا برده و همواره از یک دیگر در مقابل دستگاه های انتظامی و پلیسی حمایت می‌کنند.

مسئله جرایم مواد مخدر از مشکلات مهم کشور ما است. و امروزه بعنوان یک بلای عمومی جوامع بشری بویژه نسل جوان را بشدت تهدید می‌کند. در این مبحث، انواع مخدر، اقسام جرایم مواد مخدر، علل گرایش به مواد مخدر و آثار سوء آن مورد بررسی قرار می‌گیرد.

گفتار اول: انواع مواد مخدر و داروهای روان گردان

شاید تا کنون هیچ گونه تعریف جامع و کاملی که بتواند تمامی ابعاد مواد مخدر را در بر بگیرد ارائه نشده باشد. لیکن در یک جمله می توان گفت: هر ماده ای که به نوعی وابستگی جسمانی یا روانی را در فرد ایجاد نماید ماده مخدر نامیده می شود.

الف - انواع مواد مخدر

- ۱ - تریاک: ماده ای است که از ریشه گیاهی به نام خشخاش (کوکنار) بدست می آید و رنگ آن قهوای تیره است، توسط وافور کشیده و یا دود می شود، همچنین از طریق دهان بصورت خوراکی خورده می شود.
- ۲ - سوخته تریاک: پس از مصرف به رنگ قهوای سوخته و براق بدست می آید که آن را سوخته تریاک می نامند، قربان حسینی، ۱۳۶۸، ص ۳۴۰) آن را در آب حل کرده می جوشانند و از صافی عبور می دهند، باقیمانده خمیر است که (تفاله) نامیده می شود.
- ۳ - شیر تریاک: شیر مطبوخی که از سوخته تریاک بدست می آید و قویتر از تریاک می باشد شیر تریاک ماده خمیری، سفت و غلیظ به رنگ قهوه ای تند مایل به سیاه است. (همان)
- ۴ - مرفین: ماده ای است که از تریاک یا از ساقه خشخاش بدست می آید (شاکرمی، ۱۳۶۸، ص ۹۳) متوسط مرفین موجود در تریاک حدود ۱۰/۰ است یعنی از هر ده کیلو تریاک، یک کیلو مرفین بدست می آید. مرفین پودری است کریستالی به رنگ قهوای روشن یا سفید، به صورت پودر، قرص، کپسول و آمپول در دسترس است و از طریق خوراکی، کشیدن، تزریق زیر پوستی یا داخل سیاهرگی مصرف می شود که البته تزریق آن معمول تر است، طعم آن تلخ و بویی تند و زننده دارد (قربان حسینی، ۱۳۶۸، ص ۳۵۰)
- ۵ - هروئین: از مشتقات تریاک است که با عمل تقطیر از مرفین استخراج می شود. از هر یک کیلو مرفین، تقریباً یک کیلو هروئین استخراج می شود، ماده ای بسیار خطرناک و ده برابر قوی تر از مرفین است، از طریق تزریق و یا به صورت خوراکی مصرف می شود، بدون بو و طعمه آن تلخ می باشد.
- ۶ - کدئین: از تریاک یا مرفین تهیه می شود، گردی سفید رنگ و یا بصوت کریستال می باشد و طرق عرضه و مصرف آن عبارتند از: قرصهای کدئین، شربت و کپسول. (همان، ص ۳۶)
- ۷ - متادون: از مشتقات تریاک است، اثرات دارویی آن شبیه مرفین است مصرف آن بصورت خوراکی و یا تزریق داخل سیاه رگ می باشد.

۸- حشیش: ماده ای است که از گل یا ساقه گیاهی بنام شاهدانه هندی (کا نا بیسن) بدست می آید نامهای دیگر آن بنگ، ماری جوانا، چرس، گراس، شوکران، و ۰۰۰ می باشد رنگ آن سبز تیره و گاهی قهوای مایل به سبز می باشد. بصورت خوراکی یا کشیدنی همراه توتون سیگار، چپق، پیپ و قلیان مصرف می شود.

(شاکرمی، ۱۳۶۸، ص ۱۱۲)

۹- کوکائین: ماده ای است که از برگهای گیاهی بنام کوکا بدست می آید، بصورت گرد کریستالی سفید و بدون بو دیده می شود، بته کوکا در آمریکا ی جنوبی رشد می کند. اما اخیراً در سیلان و جامائیکا کاشته شده و فعلاً جزائر جاوا، مرکز اصلی تولید این بوته سمی قرار گرفته است

کوکائین بصورت انفیه (کشیدن داخل بینی) تزریق وریدی یا زیر جلدی، خوردن با آب و جویدن برگ مورد استفاده قرار می گیرد

ب - انواع داروهای روان گردان

بسیاری از معتادان به تریاک یا مشتقات آن برای رهایی از چنگ اعتیاد، داروهای روان گردان را جایگزین آنها می کنند که وابستگی جسمی و روانی ایجاد می شود و نوعی تغییر اعتیاد است. مهم داروهای اعتیاد آور روان گردان به شرح زیر است

۱ - دارو های محرک و هیجان آور، داروهای مذکور سبب بی خوابی شده و حالت هیجان در مصرف کننده ایجاد می کند که معروف ترین آنها (آمفه تامین) است. آمفه تامین به صورت قرص یا آمپول مورد فرارمی گیرد و از انواع آن متامفتامین سپید (سرعت) آیس (بخ) متکاتینون، فنیتلین و پمولین می باشد. (دانش، ۱۳۷۹)

۲- داروهای آرام بخش و خواب آور: انواع باربیتور ها بسیار است. معروفترین آنها آسپرین، اپتالیدون، بلرگال، والیوم، لومینال، سکونال، فنوباریتال، آمتیال، آکزاسپام، دیازپام و ۰۰۰ هستند که به صورت قرص، شربت، آمپول یا که از راه استنشاق مصرف می شود

۳ - دارو های جانشین شونده: این دارو برای ترک اعتیاد به تریاک و مشتقات آن مصرف می شود که معروفترین آنها متادون است.

متادون یک نوع ترکیب شیمیایی از مشتقات تریاک می باشد که در جنگ جهانی دوم در آلمان ساخته شد، ماده ای مخدر و دارای قدرت زیاد ضد درد است. داروی کاملی برای ترک اعتیاد نیست بلکه ماده ای است که جایگزین مواد اعتیاد آور شده و درد های جسمی ناشی از ترک مواد مخدر را تسکین می دهد

۴ - دارو های توهم زا: از خطرناکترین داروهایی هستند که معتاد را دچار اوهام و هذیان می نماید. معتاد هویت خود را فراموش و واقعیتها را بطوری رویایی و خیالی می بیند. (پژوهشی فقهی-کارشناسی در مواد مخدر، ۱۳۷۴ ص ۳۴)

معروفترین آن (ال، اس، دی) است که در سال ۱۹۳۸ یک محقق سوئسی آن را برای درمان بعضی از بیماری های روانی از جمله اسکیزوفرنی ساخت.

ال، اس، دی از (اسدرلیسار جیک) موجود بر روی نوعی قارچ مخصوص و یا از گیاه (سگل آرلود) و دانه جو بدست می آید. قویترین ماده توهم زا است که بصورت قرص یا آمپول یا قطره مصرف می شود

گفتار دوم: اقسام جرائم مواد مخدر

از یک دیدگاه کلی جرائم مواد مخدر را می توان به دو دسته تقسیم کرد: الف- جرائم اصلی، ب- جرائم وابسته.

این تفکیک و تقسیم بندی در قوانین مختلفی که راجع به مواد مخدر به تصویب رسیده است بخوبی مشاهده می شود. در بر خورد جزئی و تعیین مجازات هم با جرائم اصلی به نحو شدید تر رفتار شده است و مجازات معین برای جرائم وابسته در واقع تابعی از مجازات جرائم اصلی قرار داده شده است

الف- جرائم اصلی:

آن دسته از جرائم هستند که بطور مستقیم در ارتباط با مواد مخدر ارتکاب می یابند و عبارتند از:

۱- کشت خشخاش و کوکا مطلقاً و کشت شاهدانه به منظور تولید مواد مخدر:

یکی از اولین اقدامات هر قانون گذاری در جهت مبارزه با مواد مخدر، شاید جلوگیری از کشت مواد مخدر باشد. زیرا در جامعه ای که مواد مخدر کاشته و در سطح کلان به طور طبیعی تولید می شود نمی توان اصلاً از مبارزه بحثی به میان آورد. بنابراین در قوانین داخلی ما و در معاهدات بین المللی به این موضوع در اولین مواد قانونی اشاره شده و به منع هرگونه کشت مواد مخدر توجهی خاص شده است. کشت (کوکا) خاص مناطق حاره بوده و نوع خاصی از وضعیت آب هوایی را می طلبد به نظر می رسد که جرم کشت کوکا در قانون مبارزه با مواد مخدر، عملاً موقعیت اجرا نشده و کاربردی ندارد و یک اقدام پیشگیرانه به منظور جلوگیری از کشت آن می باشد. (دانش، ۱۳۷۹، ص ۷۲)

۲- وارد کردن مواد مخدر:

قانونگذار با علم و اطلاع از این امر که قاچاقچیان عمده فعالیت خود را صرف واردات مواد مخدر از خارج به داخل کشور خواهند کرد، این عمل را جرم شناخته و برای آن مجازات تعیین کرده است. هنوز هم مواد مخدر